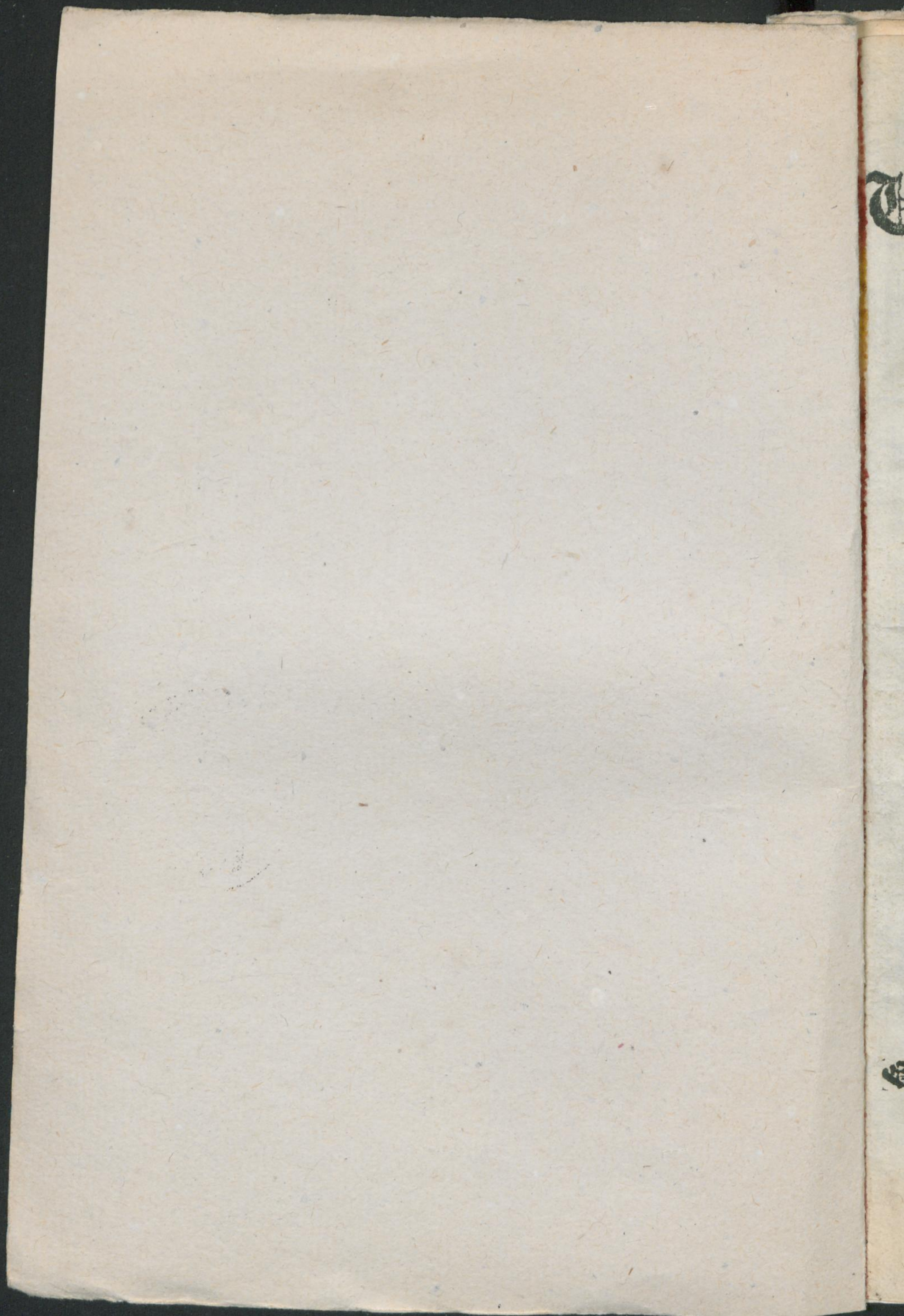
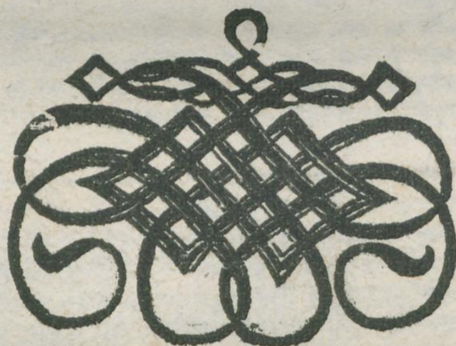

COPIEN

Vande Vonnissen binnen

der Stadt Leyden ghewesen/ ende ter executie ghestelt jeghens Jacques Valmaer/ Cosmo de Pescarengiis/ ende Nicolas de Maulde/ op maendaghe den zessentwintichsten Octobris M.D.Lxxxvij.

Midtsgaders van de Brieuen van perdon den Burgheren ende Innewoonderen der voors. Stede, by zijn Excellentie van Nassau ghegheuen ende verleent.

Eerst
Ghedruckt opt Raedthuys der voorschreuen Stadt Leyden,

Ten beuele vanden Gecommitteerden vande Heeren Staten van Hollandt, ende vande Magistraet der voorschreuen Stede.

Ghedruckt t'Haerlem by my Gillis Rooman/ wonende inde Jacobine-strate/in de gulden Parsse.

Alsoo Jacques Valmaer gheboren van Loon in Vlaenderen / ieghenwoordich gheuanghen buyten pijne ende bande van ijzere bekent heeft / dat hy wesende hier inde Landen / ende binnen deser Stadt metter woon ghecomen / omme de beschermenisse van dien te genieten tegens de Spaengiaerden ende haere Adherenten / wesende vyanden van de Religie ende des ghemeene Vaderlants / ende tot het poort-recht deser Stede is toe ghelaten / opten vierden dach deser maent van October / hem seluen met zekere zijne complicen gheuonden heeft ten huyse van Cosmo de Pescarengijs / alwaer onder tprétext van dese Stadt Enghels te maecken / beraemt is ghweest / dat den Capiteyn Maulde / wter Sluys ghecomen zijnde / ende dier tijden met zijn compaignie voetknechten hier binnen der Stadt ligghende / wt crachte van de patente by hem ontfangen / soude de manier maecken in allen schijn of hy met zijn voorschreuen compaignie wt deser Stadt wilde vertrecken: eñ dat hy tselue doende / eene vande poorten deser Stadt soude inne nemen / ende alsdan inne laten de compaignie vande Capiteyn Heraugiere / mede wter Sluys ghecomen zijnde / ende binnen Delff ligghende / de welcke tot dien eynde patente soude werden bestelt / omme wter Stadt Delff buyten om deser Stede te trecken: ende alsoo by middel vande selue twee compaignien knechten ende haere complicen / mitsgaders den ghenen die sy tot haeren aenhangh beweecht hadden / ende voorder meynden te beweghen / hem seluen meester vande Stadt te maecken / eenighe van de Burgermeesteren / Capiteynen vande Schutterije / ende andere Officieren ende goede Innewoonderen deser Stede te versekeren / ende alsdan haere voornemen te effectueren. Dat oock hy gheuanghen omme met behulp van den voorschreuen Capiteyn Maulde ende zijn compaignie tgunt voorschreuen is te volbrenghen / den seluen Capiteyn ghepersuadeert heeft / dat hy niet teghenstaende de voornoemde patenten by hem van zijn Excellentie den Graue van Leycester als Gouuerneur ende Capiteyn generael van de vereenichde Nederlantsche Prouincien ontfanghen / binnen deser Stede noch soude blijuen: Ende dat hy gheuanghen met eenighe zijne mede complicen den seluen Capiteyn Maulde / daer toe contra-brieuen souden doen hebben / ghelijck hy geuanghen met zijn voorschreuen mede-complicen ghedaen ende gheprocureert heeft ghehadt. Dat daer naer hy geuanghen met eenighe andere syne mede complicen opten negenden deser maent Octobris hem gheuonden heeft ten huyse van Adolff van Meetkercken / eertijdts President van Vlaenderen / al waer by den voorsz. gheuanghen ende zijn complicen beraetslaecht is / dat den voorsz. Capiteyn Maulde met zijne patente hem op tsanderen daechs tsauonts by de Magistraet deser Stadt soude vinden / die den seluen vertoonen / ende daer op van henluyden afscheyt nemen soude. Ende wt crachte van dien soude op sanderen daechs den elfsten deser maent / smorghens ten zes uyren zijn compaignie in ordre ende wapenen doen trecken langs de Breede-strate / in allen schijn of hy wter Stadt wilde trecken / tot voor het Raethuys deser Stede: Ende daer ghecomen zijnde / dat hy gheuanghen met zijne complicen / ende de ghene die sy voorts tot haeren aenhangh meenden te beweghen / de voorschreuen Soldaten soude ophouden / ende het voorsz. Raet-huys inne nemen: daer toe oock d'assistentie vande voorschreuen compaignie soude werden ghebruyct / de welcke verscheyden persoonen als voorzen souden verseeren. Ende dat hy gheuangen met zijne complicen tot volbrenginge van den voorschreuen aenslach / zekere

 lore

loze of velt-gheschrey hadden ghemaect/ ende onder malcanderen ghegheuen. Den voortgangh van welcken seditieusen ende oproerigen aenslach/ in geualle dat Godt almachtich wt sonderlinghe ghenade de selue niet en hadde verhindert/ ghestreckt soude hebben tot een groote bloetstortinghe van de goede Burgheren ende Innewoonderen deser Stede onder malcanderen/ ende apparente ruyne ende ondergang vanden staet/ niet alleen deser Stede/ maer oock vanden geheelen lande van Hollandt: midts twelcken de selue aen de principale autheurs van dien/ ende sulcx aen desen gheuanghen niet en behoort onghecorrigeert te blyuen/ maer ten exempele van allen anderen grootelicx gestraft te werden. So ist dat de Schepenen deser Stadt Leyden/ ten ouerstaen eñ by aduyse vanden hooch-geboren Heere den Heere Graue Mauritz van Nassauwen/ gheboren Prince van Oraengien/ etc. Gouuerneur ende Capiteyn Generael ouer Hollant/ Zeelant/ ende Vrieslant midtsgaders vande Gedeputeerden vanden Heeren Staten van Hollande/ den voornoemden geuanghen ghecondempneert hebben/ ende condempneren den seluen midtsdesen opter plaetse voor s'Grauen steen/ daermen gewoon is ouer de boosdoenders straffe te doen/ gherecht ende gheexecuteert te werden metten zwaerde/ datter de doot naer volcht/ het hooft ghestelt te werden opte Zijlpoorte deser Stede/ ende het lichaem begrauen te werden. Verclaerende alle zijn goeden verbeurt ende gheconfisqueert ten behouue vanden Heer.

ALsoo Cosmo de Pescarengiis/ Piedmontois/ eertijdts Lombaert of Tafel-houder binnen deser Stadt Leyden/ teghenwoordich gheuanghen/ buyten pijne ende banden van ijzere bekent heeft/ dat hy gheuanghen/ onder zekere beloften hem gedaen/ aengenomen heeft int werck te stellen zekeren aenslach/ die eenighe Innewoonderen deser Stede ende andere (meest vremdelingen wesende) op dese Stadt voorgenomen hadden: Ende dat hy gheuangen tot dien eynde binnen deser Stadt ghecomen zijnde/ opten vierden deser Maent aengesproken/ vermaent ende gepersuadeert heeft den Capiteyn Maulde/ met zijn compaignie wter Sluyse gecomen/ binnen deser Stadt liggende/ dat hy niet tegenstaende de patente die by hem ontfanghen waeren om wter Stadt te vertrecken/ alhier blyuen soude/ tot vorderinisse/ assistentie/ ende executie vanden voorschreuen aenslach. Dat voorts ten seluen daghe naer den middaghe ten huyse van hem gheuanghen/ conuenticule daer op is ghehouden ende gheraemt/ dat de voorschreuen Capiteyn Maulde wt crachte vande voornoemde patente/ soude de manier maecken in allen schijn of hy met zijn voorschreuen compaignie wt deser Stadt wilde vertrecken: ende dat hy tselue doende/ eene van deser Stadt poorten soude innenemen/ ende alsdan in laeten de compaignie van Capiteyn Herangiere/ mede wter Sluyse ghecomen zijnde/ ende binnen Delff ligghende. De welcke tot dien eynde patente soude werden bestelt/ omme wter voorschreuen Stadt van Delff/ buyten om deser Stadt te trecken: Ende alsoo by middel vande selue twee compaignien knechten/ ende heur voorschreuen complicen/ midtsgaders den ghenen/ die sy tot haeren aenhangh beweecht hadden/ ende voorder meynden te beweghen/ hem seluen meester vande Stadt te maecken/ eenighe vande Burghermeesteren/ Capiteynen vande Schutterije/ ende andere Officieren ende goede Innewoonderen deser Stede te verzekeren/ ende alsdan haer voornemen te effectueren. Den voortgang van welcken seditieusen ende oproerighen aenslach/ in gheualle dat Godt almachtich wt sonderlinghe

derlinghe

derlinghe ghenade de selue niet en hadde verhindert/ ghestrect soude hebben tot een groote bloetstortinghe vande goede Burgeren ende Innewoonderen deser Stede onder malcanderen/ ende apparente ruyne ende ondergang vanden staet/ niet alleen deser Stede/ maer oock vanden geheelen Lande van Hollandt: midts twelcken de selue aende principaele autheurs van dien/ ende sulcx aen desen gheuanghen niet en behoort onghecorrigeert te blyuen/ maer ten exempel van allen anderen grootelicx ghestraft te werden. So ist dat de Schepenen deser Stadt Leyden/ ten ouerstaen ende by aduyse van den hooch-gheboren Heere/ den Heere Graue Mauritz van Nassauwen/ gheboren Prince van Orangien/ etc. Gouuerneur ende Capiteyn Generael ouer Hollant/ Zeelant/ ende Vrieslant/ mitsgaders vande Ghedeputeer= den vande Heeren Staten van Hollandt/ den voornoemden gheuanghen ghecon= dempneert hebben/ ende condempneren den seluen midtsdesen/ opter plaetse voor Sgrauen-steen/ daermen gewoon is ouer de boosdoenders straffe te doen/ gherecht ende gheexecuteert te werden metten zwaerde/ datter de doot naer volcht/ thooft ghestelt te werden opt Bolwerck voor de witte Poorte deser Stede/ ende het lichaem begrauen te werden. Verclarende alle zijn goeden verbeurt ende ghecon= fisqueert ten behoeue vanden Heer.

Also Nicolas de Maulde jegenwoordich geuanghen/ buyten pijne ende banden van ijzere bekent heeft/ dat hy geuangē wesende Capi= teyn van een compaignie voetknechten/ ghecomen wter Sluyse/ ende binnen deser Stadt ghelogeert/ opten vierden deser maent ontfanghen hebbende pa= tente van zijne Excellentie den Graue van Leycester Gouuerneur ende Capiteyn Generael vande vereenichde Nederlantsche Prouintien/ opt aenhouden van Cosmo de Pescarenghijs/ die hem geuanghen met zijn compaignie zeyde tot zekeren aenslach binnen deser Stadt te willen ghebruycken/ naer ghelaten heeft zijne patente te obe= dieren/ mer alhier ghebleuen is. Ende ten seluen vierden deser maent naer de mid= daghe mede gheweest is ten huyse vanden voorschreuen Cosmo de Pescarenghijs in conuenticule/ al waer beraemt is gheweest dat omme den voorschreuen aenslach te voorderen/ hy ghevanghen de manier maken soude in allen schijn of hy met zijn voor= schreuen compaignie wt deser Stadt wilde vertrecken/ ende dat hy geuangen tselue doende/ eene vande poorten deser Stadt soude inne nemen/ ende als dan inne laten de compaignie van den Capiteyn Heraugiere/ mede wter Sluys gecomen zijnde ende binnen Delf legghende/ de welcke tot dien eynde patente soude werden bestelt omme wter Stadt Delff/ buyten om deser Stede te trecken: Ende alsoo by middel vande selue twee compaignien knechten ende hare complicen/ mitsgaders den genen die sy tot haren aenhangh beweecht hadden/ ende voorder meenden te beweghen/ hem seluen Meester van de Stadt te maken/ eenighe vande Burghermeesteren/ Capi= teynen vande Schutterye/ ende andere Officieren ende goede Innewoonderen de= ser Stede te verzeeckeren/ ende als dan hare voornemen te effectueren. Dat naer naer hy ghevanghen met eenighe andere zijne mede complicen opten neghen= den deser maent Octobris hem ghevonden heeft ten huyse van Adolf van Meet= kercken/ eertijts President van Vlaenderen/ al waer by den voorschreuen ghevan= ghen ende zijne complicen beraetslaecht is/ dat hy gheuanghen met zijn voorschreuen patente hem op sanderen daechs sauont by de Magistraet deser Stadt soude vin= den/ die den seluen vertoonen/ ende daer op van hemluyden afscheyt nemen/ ende wt

crachte

rachte van dien soude hy gheuanghen op sanderen daechs den elfsten deser maent smorghens ten ses uren zijn compaignie in ordre ende wapenen doen trecken langs de brede Strate/ in allen schijn of hy gheuanghen wter Stadt wilde trecken/ tot voor het Raedthuys deser Stede: Ende daer ghecomen zijnde/ dat hy gheuanghen met zijn compaignie vande complicen des voorschreuen aenslachs/ soude werden op ghehouden/ het Raedthuys inne ghenomen/ daer toe de assistentie van hem gheuanghen ende van zijn voorschreuen compaignie oock souden werden ghebruyckt/ de welcke verscheyden persoonen/ als vooren/ souden verzeeckeren. Ende dat hy gheuanghen opten twaelfsten deser maent/ met andere zijne mede complicen ghe weest is/ binnen deser Stadt/ inde Herberghe daer de donder cloot wt hangt/ al waer onder andere mede opghelesen werde een Billet/ innehoudende de namen vande gene die hy gheuanghen met zijn mede complicen als vooren/ souden verzeeckeren. Den voortgang van welcken seditieusen ende oproerigen aenslach/ in geualle dat Godt almachtich wt sonderlinghe ghenade de selue niet en hadde verhindert/ ghestreckt soude hebben tot een groote bloetstortinge vande goede Borgeren ende Innewoonderen deser Stede onder malcanderen/ ende apparente ruyne ende ondergang vanden staet/ niet alleen deser Stede/ maer ooc vanden gheheelen Lande van Hollant/ mits twelcken de selue aen de principale autheurs van dien/ ende zulcx aen desen gheuanghen niet en behoort onghecorrigeert te blijuen/ te min naer dien de voorschreuen gheuanghen in desen expres voornemen heeft ghehadt/ omme de wapenen die hy met zijn compaignie voerende was tot costen ende voorstant vanden Lande/ te ghebruycken jeghens de selue/ ende tot inuasie ende oppressie van dese Stadt/ ende crenckinghe vanden welstandt/ ruste ende vrede van dien/ ende consequentelicken vanden ghemeenen Lande/ maer des te meer aen den gheuanghen ten exempele van allen anderen/ grootelicx behoort ghestraft te werden. Zo ist dat Schepenen deser Stadt Leyden/ ten ouer-staen ende by aduijse vanden Hoochghebooren Heere/ den Heere Graue Mauritz van Nassauwen/ gebooren Prince van Oraengien/ etc. Gouuerneur ende Capiteyn Generael ouer Hollant/ Zeelant ende Vrieslandt/ mitsgaders vande Ghedeputeerden vande Heeren Staten van Hollandt/ den voornoemden gheuanghen ghecondempneert hebben/ ende condempneren den zeluen midtsdesen/ opter plaetse voor Sgrauen steen/ daermen ghewoon is ouer de boosdoenders straffe te doen/ gherecht ende geexecuteert te werden metten swaerde/ datter de doot naer volcht/ ende daer naer tlichaem met thooft begrauen te werden. Verclarende alle zijn goedē verbeurt ende geconfisqueert ten behoeue vanden Heer.

Aldus ghedaen ende ghewesen opten zessentwintichsten Octobris/ vijfthien hondert zeuenentachtich/ opt verzouc/ vervolch/ eñ de aenclachte van Foy van Bronchouen Schout der voorschreuen Stede/ by Pieter Pieter Jorisz van Cortevelt/ Claes Willemsz van Warmont/ Cornelis Gerijtsz de Haes/ Andries Jacobsz/ Meester Franck Duyc/ Meester Isaac Nicolai/ Jan Jansz van Baersdorp/ ende Jacob Allertsz de Haes/ van weghen den voorschreuen Schout gestelt zijnde in plaetse van Cornelis Willimsz botercooper/ die van huys is. Ten ouerstaen ende met aduijse van zijn voorsz. Excellentie van Nassau/ mitsgaders vanden E. Heeren Jonckheer Johan vander Does/ Heer tot Noortwijck/ Cattendijck/ etc. Jonckheer Johan van Duuenvoorde ende Woude/ Heer tot Warmont/ Esselickerwoude/ ende Alckemade/ Jonckheer Willem van Zuylen/ van Nyevelt/ Meester Johan vanden olden Barnevelt/ Aduocaet van den Lande van Hollandt/ Adriaen van Berckenrode/ Burgermeester der Stadt Haerlem/ Meester Pieter vande Meer Raet ende Pensionarijs der Stadt van Delff/ Pieter Adriaensz vander Werf/ Pieter Dom Pietersz van Ofweghen/ ende Claes Adriaensz/ Burghermeesteren der stadt Leyden/ D. Nicasius Silla/ Raedt ende Pensionarijs der stadt van Amstelredamme/ Cornelis Pietersz Vroesen/ Burghermeester/ ende D. Helias van-

den

den Oldenbarnevelt / Raedt ende Pensionarijs der stadt van Rotterdamme / als Gecommitteerden vanden Heeren Staten slandts van Hollandt.

Welcke voorgaende vonnissen ten daghe ende Jare voorseyt / in jeghenwoordicheydt vanden voorschreuen Schoudt / Schepenen ende Ghecommitteerden / voorghelesen zijnde eerst den geuanghenen respectiuelicken / ende daer naer de gemeente in grooter menichte om Sgrauensteen vergadert wesende; zijn ten seluen daghe openbaerlicken ter executie ghestelt.

In kennisse van my

J. van Hout.

Auritz gheboren Prince van Oraengien / Graue van Nassau / Catzenelleboghen / Diest / Vianden / etc. Marquis vander Veer ende Vlissinghen / etc. Gouuerneur ende Capiteyn Generael ouer Hollant / Zeelant / ende Vrieslant / ende Admirael vander Zee. Doen te weten dat alsoo onlancx gheleden binnen deser Stadt Leyden zekere moyterije / oproerte / ende seditie voorghenomen is ghe weest by eenighe wtheemsche: Den voortgangh vande welcke veroorsaeckt soude hebben verscheyden inconuenienten / tot naerdeel vanden staet deser Landen / bysonder deser voorschreuen Stede / ende apparentelicken een groote bloetstortinghe vande Innegesetenen van dien. Ende wy gheinformeert zijn dat verscheyden goede Burgheren ende Innewoonderen by sinistre practijcken / ende verscheyden persuasien verleyt ende gheabuseert zijn omme daer aen de handt te houden: ende dat de selue / of door misverstant tselue toe ghestaen / of tselue af gheslaghen hebbende / by simpelheyt naer ghelaten hebben de Magistraet deser Stede aen te gheuen. Ende al ist soo dat naer rigeur van rechten / alle de ghene die vande voorschreuen oproerten / seditie / ende moyterije eenighe kennisse hebben ghehadt / ende de selue niet tijtelick aen de Magistraten gheopenbaert hebben / strafbaer zijn. Soo ist nochtans dat wy ter ernstiger requisitie ende begheerte van Burghermeesteren ende Regeerders der voorschreuen Stede / voor haer Burgheren ende Innewoonderen aen ons intercederende / by aduijse van de Staten van Hollandt / midtsgaders vande Schout ende Schepenen deser Stadt / niet meer voor ooghen hebbende als de behoudenisse vande welstant / rust ende eenicheyt vande Landen / ende de Steden van onsen Gouuernemente / mitsgaders de Innegheseteenen van dien / wt sonderlinge gratie gheperdonneert ende quijt gescholden hebben / perdonneren ende quijtschelden midtsdesen alle tgunt byde voorseyde Burgheren ende Innewoonderen / de voorschreuen zaecke aengaende / eenichsins misdaen is. Imponerende daer op den Schout deser Stadt Leyden / ende allen anderen Justicieren ende Officieren een swijghen ende silentium / ten waere eenighe van hemluyden hem naermaels met oproericheden / moyterijen / oft seditien weder bemoeyden. Sonder dat nochtans dese gratie sullen ghenieten Cristiaen vande Wouwere / Adolf van Meetkercken / eertijts President van Vlaenderen / Hobben Florisz / Henric

Henric van Zoest/ Gerijt Jansz du Bijn/ Jan Cabbeltau/ Guillame vander wege/ D. Adriaen Sarauia/ nochte andere/ de ghene die opten vierden deser maent naer middage haer conuenticule gehouden hebben ten huyse van Cosmo de Pescarengijs/ opte beraminghe vanden aenslach dier tijden voor handen wesende. Als oock van ghelijcken de ghene die op vrydaghe den neghensten deser maent smorghens/ gelijcke conuenticulen ghehouden hebben ten huyse vande voornoemde van Meetkercken/ ouer tbesluyt ende executie vanden voorschreuen aenslach. Aldus gedaen binnen der Stadt Leyden/ onder onse handt ende zeghel/ opten vijfentwintichsten Octobris/ vijfthienhondert zeuenentachtich/ Stylo nouo. Onder de plijcke was gheteeckent Maurice de Nassau. Ende opte plijcke stont gheschreuen/ By mijnen genadighen Heere/ ende gheteyckent Milander. wesende de voorsz brieue bezeghelt met tzegel van zijn Excellentie in rooden wassche aen double franchijnen staerten wthangende.

De voorschreuen brieuen van Perdon zijn op huyden den zessentwintichsten Octobris vijfthien-hondert zeuenentachtich na voorgaende clockegeslach binnen deser Stadt Leyden voor den volcke/ tot dien eynde vergadert zijnde/ van het Raethuys afgelesen ter ordonnantie ende in jegenwoordichept van Schoudt/ Burgermeesteren ende Schepenen der voorsz Stede/ mitsgaders vande Ghecommitteerden der Heeren Staten van Hollandt.

By my

I. van Hout.

